Prosiect Gwirfoddoli Strategol Cymru

Gwirfoddoli ar Lefel Bwrdd, Ymddiriedolwr a Rheolaeth yn y Sector Chwaraeon Cymunedol yng Nghymru: Argymhellion ar gyfer meithrin capasiti ac effaith

2025

Ariennir gan Lywodraeth Cymru
Funded by Welsh Government

2025

Cyflwyniad i Brosiect Gwirfoddoli Strategol Cymru

Cyflwynwyd Prosiect Gwirfoddoli Strategol Cymru (WSVP) gan Sported a'i gyllido gan Gyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (WCVA), ac mae'r adroddiad hwn yn amlinellu cyfres o argymhellion yn dilyn cam adolygiad strategol y prosiect.

Y nod ar gyfer WSVP yw gwella capasiti ac effaith gwirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth ar gyfer grwpiau cymunedol ledled Cymru sy'n darparu chwaraeon a gweithgarwch corfforol, ac mae'n cynnwys dau gam:

Mae'r prosiect yn ceisio cefnogi a chysylltu â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Llywodraeth Cymru. Yn benodol, mae'r prosiect yn canolbwyntio ar sgiliau a datblygiad gwirfoddolwyr (Cymru lewyrchus), sector gwirfoddoli cynhwysol a hygyrch (Cymru sy'n fwy cyfartal), a chymuned wirfoddol sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod cymunedau lleol yn ogystal ag ymwneud â chwaraeon a hamdden (Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu).

1. Deall ac adrodd ar y tirlun gwirfoddoli ar y lefel hon o fewn grwpiau cymunedol yng Nghymru

2. Darparu cyfres o argymhellion i randdeiliaid o fewn y sector ar y ffordd orau o sicrhau cynnydd o'r fath mewn capasiti ac effaith

Am yr adroddiad hwn

Mae’r adroddiad hwn yn manylu ar ganfyddiadau cam dau o’r prosiect, gan ddarparu datrysiadau ymarferol a chynaliadwy i’r heriau sy’n wynebu gwirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth o fewn chwaraeon cymunedol yng Nghymru. Mae'r datrysiadau hyn yn seiliedig ar ymchwil gadarn a gynhaliwyd gyda grwpiau cymunedol a rhanddeiliaid strategol ar draws y sector gwirfoddol yn ystod cam cyntaf y WSVP.

Mae’r adroddiad wedi’i strwythuro ar sail pum maes allweddol gwirfoddoli:

- Recriwtio
- Uwchsgilio
- Gwobrwyo a Chydnabod
- Effeithlonrwydd ac Arloesi
- Grymuso Llwybrau i Bobl Ifanc a Grwpiau ar y Cyrion

Mae'r datrysiadau a amlinellir ym mhob maes wedi cael eu dadansoddi yn ôl eu perthnasedd tebygol i'r lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol fel bod y sefydliadau sy'n gweithredu ar y lefelau gwahanol hynny’n gallu gweithredu'r argymhellion yn haws.

Elfen Gwirfoddoli: Recriwtio

Datrysiadau Lefel Genedlaethol

1. Datblygu a hyrwyddo cronfa ddata genedlaethol o gyfleoedd gwirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth.

Byddai creu'r gronfa ddata genedlaethol hon yn darparu porthol hygyrch i unigolion ddod o hyd i swyddogaethau a gwneud cais amdanynt, yn ogystal â system ganolog i grwpiau cymunedol hysbysebu'r swyddogaethau hyn yn eu sefydliad.

2. Annog mwy o bwyslais ar fanteision gwirfoddoli ar gyfer datblygiad gyrfa a phersonol.

Gallai tynnu sylw at sut gall gwirfoddoli ar y lefel hon gefnogi datblygiad personol a gyrfa unigolyn, yn ogystal â gwasanaethu cymuned, helpu i ddenu mwy o geisiadau, a cheisiadau ehangach, ar gyfer y swyddogaethau.

Elfen Gwirfoddoli: Recriwtio

Datrysiadau Lefel Ranbarthol

1. Cefnogi mwy o gysylltiadau rhwng grwpiau cymunedol a sefydliadau addysgol yn eu rhanbarth, gan gynnwys prifysgolion a cholegau.

Drwy gysylltu myfyrwyr sydd â phrofiad o redeg eu cymdeithasau eu hunain â grwpiau cymunedol sy'n chwilio am unigolion sy'n wybodus ac yn fedrus mewn gwirfoddoli ar lefel pwyllgor, bydd hyn yn helpu i greu llwybrau ar gyfer recriwtio.

Datrysiadau Lefel Leol

1. Cefnogi grwpiau cymunedol i ddatblygu dulliau recriwtio a chadw sy'n lleihau'r pwysau amser ar aelodau presennol y pwyllgor a'r rhai sydd â diddordeb mewn gwirfoddoli ar y lefel hon.

Gallai'r awgrymiadau ar gyfer hyn gynnwys prosesau recriwtio mwy creadigol ac ysgafnach y tu hwnt i ddim ond cyflwyno CVs ysgrifenedig, darparu mwy o eglurder ynghylch disgrifiadau rôl a chyfrifoldebau, a mwy o bwyslais ar gymorth trosglwyddo drwy brofiad ymarferol o swyddogaethau ymlaen llaw.

2. Datblygu Byrddau Ieuenctid sy'n gweithredu fel sbardunau dysgu i gyfranogwyr symud i bwyllgorau mewn sefydliadau eraill.

Bydd hyn yn rhoi'r cyfle i bobl ifanc ddatblygu sgiliau arwain a phwyllgor y gallant eu datblygu wrth ymgeisio am swyddi gwirfoddol a'u cyflawni.

Elfen Gwirfoddoli: Uwchsgilio

Datrysiadau Lefel Genedlaethol

1. Cefnogi rhanddeiliaid cenedlaethol i ddatblygu, hyrwyddo ac ymgysylltu'n weithredol â grwpiau cymunedol gyda phlatfform dysgu ar-lein canolog.

Byddai'r platfform hwn yn canolbwyntio ar dasgau a chyfrifoldebau gwirfoddolwyr ac yn anelu at ddarparu ffordd hygyrch i wirfoddolwyr uwchsgilio yn eu hamser eu hunain. Ar gyfer grwpiau, byddai hefyd yn ffynhonnell ar gyfer templedi ac adnoddau ar gyfer tasgau cyffredin, yn ogystal â chronfa ganolog o ddisgrifiadau rôl i arwain datblygiad a recriwtio.

2. Datblygu uwchsgilio fel rhan greiddiol o brosesau achredu / aelodaeth blynyddol.

Gallai hyn helpu i sicrhau bod sgiliau bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth yn gyfredol (neu, lle bo angen, eu gwella) drwy ymgysylltu rheolaidd, presennol rhwng grwpiau cymunedol a sefydliadau perthnasol fel cyrff rheoli cenedlaethol.

Elfen Gwirfoddoli: Uwchsgilio

Datrysiadau Lefel Ranbarthol

1. Datblygu cynlluniau mentora ar draws rhanbarthau i gefnogi gwirfoddolwyr mewn swyddogaethau bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth.

Mae'r awgrymiadau ar gyfer hyn yn cynnwys busnesau'n rhannu gwybodaeth ac arbenigedd sy'n berthnasol i wirfoddoli ar lefel pwyllgor, a chyrff rheoli chwaraeon a gweithgarwch corfforol (a'u timau rhanbarthol) yn creu cynlluniau sy'n cefnogi gwirfoddolwyr yn weithredol ar lwybr tuag at wirfoddoli mewn swyddogaethau ar lefel pwyllgor.

Datrysiadau Lefel Leol

1. Grymuso pobl ifanc i wirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr neu reolaeth drwy deilwra cyfleoedd, hyfforddiant a phrofiadau gwirfoddoli i gwrdd â'u profiad bywyd a'u hamgylchiadau yn well.

Bydd datblygu pwyllgorau sy'n canolbwyntio ar ieuenctid a swyddogaethau / portffolios arwain, yn ogystal â darparu cyfleoedd cysgodi iddynt ddysgu ac arsylwi pobl sydd yn y swyddogaethau hyn ar hyn o bryd, yn cynnig cyfleoedd i bobl ifanc adeiladu eu profiad a'u hyder.

Elfen Gwirfoddoli: Gwobrwyo a Chydnabod

Datrysiadau Lefel Genedlaethol

1. Gweithio gyda rhanddeiliaid strategol ledled Cymru i greu cymhellion a systemau newydd, neu ehangu'r rhai sy'n bodoli eisoes, sy'n cydnabod, yn gwobrwyo ac yn dathlu gwirfoddolwyr mewn swyddogaethau bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth.

Gallai'r awgrymiadau gynnwys cyrff rheoli cenedlaethol yn darparu mynediad am ddim neu am bris is i'w digwyddiadau a'u gweithgareddau, rhanddeiliaid cenedlaethol yn codi proffil yr hyn y mae gwirfoddoli ar y lefel hon yn ei olygu drwy ddathlu pwysigrwydd ac effaith y gwirfoddolwyr, a chategori gwobrau cenedlaethol wedi'i neilltuo ar gyfer gwirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth yn y sector cymunedol.

Elfen Gwirfoddoli: Gwobrwyo a Chydnabod

Datrysiadau Lefel Ranbarthol

1. Ffrwyno cynlluniau gwirfoddoli corfforaethol o fewn cymunedau i ddarparu capasiti ychwanegol

Gallai unigolion sydd â phrofiad mewn swyddogaethau arwain a phwyllgor neu sydd â sgiliau penodol sy'n berthnasol ac yn angenrheidiol ar gyfer sefydliadau sy'n cael eu harwain gan bwyllgorau, gael eu recriwtio drwy gynlluniau gwirfoddoli sy'n bodoli mewn rhanbarthau ledled Cymru.

Datrysiadau Lefel Leol

1. Grymuso swyddogaethau ieuenctid sydd â chyfrifoldeb gwirioneddol o fewn amgylchedd derbyniol a chefnogol, fel drwy swyddi gyda phleidlais ar fyrddau i bobl ifanc.

Bydd darparu'r swyddogaethau hyn â chymorth yn rhoi'r profiad a'r cyfrifoldeb i bobl ifanc wneud penderfyniadau, a hefyd yn eu harwain drwy'r prosesau i'w cynorthwyo yn eu datblygiad a'u twf.

2. Cynyddu'r gydnabyddiaeth i'r profiad byw a'r sgiliau mae pobl ifanc yn eu cynnig yn y swyddogaethau hyn y tu hwnt i brofiad mwy traddodiadol yn y swyddfa yn y tymor hwy.

Gall cydnabod a gwerthfawrogi'r sgiliau a'r profiadau y mae pobl ifanc yn eu cynnig lle maent yn wahanol i'r profiadau traddodiadol hynny helpu'r bobl ifanc a'r sefydliadau i dyfu mewn hyder a gwneud cynnydd.

Elfen Gwirfoddoli: Effeithlonrwydd ac Arloesi

Datrysiadau Lefel Genedlaethol

1. Gweithio gyda chyrff cenedlaethol i symleiddio'r prosesau gweinyddol a'r gofynion ar gyfer grwpiau cymunedol a'u gwneud yn fwy effeithlon.

Bydd hyn yn rhyddhau capasiti gwirfoddolwyr ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth (yn enwedig ar gyfer grwpiau sy'n aelodau o CRhC) oherwydd bydd yn lleihau'r tasgau sydd wedi'u neilltuo iddynt sy'n ychwanegol at redeg eu grŵp o ddydd i ddydd.

2. Newid iaith a chwmpas swyddi gwirfoddolwyr i annog pobl ifanc i ymgysylltu â hwy.

Drwy wneud teitlau'r swyddogaethau'n fwy apelgar neu eu targedu at bobl ifanc, fel defnyddio'r term 'Llysgenhadon Ifanc' yn lle disgrifyddion rôl mwy ffurfiol, efallai y bydd hyn yn eu hannog i ymgeisio yn hytrach na diystyru eu hunain yn seiliedig ar deitlau a disgrifiadau traddodiadol.

Elfen Gwirfoddoli: Effeithlonrwydd ac Arloesi

Datrysiadau Lefel Ranbarthol

1. Creu cynlluniau rhannu capasiti sy'n darparu cyfleoedd i recriwtio gwirfoddolwyr i'r un rôl ar draws sawl sefydliad.

Byddai hyn yn galluogi gwirfoddolwyr i rannu eu harbenigedd yn ehangach a gwneud y defnydd gorau posib o'u capasiti a'u hamser drwy ganolbwyntio ar dasgau / swyddogaethau penodol y mae galw amdanynt ar draws grwpiau.

2. Datblygu cyfleoedd rhwydweithio ar draws rhanbarthau sy'n dod â gwirfoddolwyr mewn swyddogaethau bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth at ei gilydd

Gall grymuso dysgu ar y cyd a datrys heriau drwy ddod â phwyllgorau a swyddogaethau penodol at ei gilydd i weithredu fel rhwydwaith cefnogi ac arweiniad ddatblygu unigolion a sefydliadau fel ei gilydd drwy rannu gwybodaeth a chydweithredu.

Datrysiadau Lefel Leol

1. Datblygu ac annog prosesau hygyrch sy’n cyd-fynd â chyfrifoldebau eraill gwirfoddolwyr ac yn cydnabod yr hyn y gall gwirfoddolwyr ei wneud gyda’r amser sydd ganddynt.

Mae camau ymarferol i gefnogi gwirfoddolwyr ar y lefel hon yn cynnwys recriwtio ar gyfer swyddi sy’n ymgysylltu ag amser gwirfoddolwyr mewn camau bach fel bod posib datblygu cyfrifoldebau i gyd-fynd â’r amser sydd ar gael i wirfoddolwyr, a sicrhau bod galwadau a chyfarfodydd mor hygyrch â phosibl drwy amseru hyblyg a defnydd o dechnoleg.

Elfen Gwirfoddoli:
Grymuso Llwybrau i Bobl Ifanc a Grwpiau ar y Cyrion

Datrysiadau Lefel Genedlaethol

1. Annog mwy o bwyslais ar fanteision gwirfoddoli ar gyfer datblygu gyrfa a sgiliau

Helpu'r rhai o grwpiau ar y cyrion i ddeall y gall gwirfoddoli mewn rôl bwrdd, ymddiriedolwr a rheolaeth gefnogi eu datblygiad personol a gyrfaol eu hunain yn ogystal â'r gymuned leol, gan ddarparu sail resymegol bellach iddynt ystyried a gwneud cais am y swyddogaethau hyn.

2. Tynnu sylw at straeon llwyddiant a chreu ymgyrchoedd sy'n arddangos siwrneiau a chyflawniadau unigolion o grwpiau ar y cyrion sydd wedi llwyddo mewn swyddogaethau bwrdd a phwyllgor.

Darparu gwelededd a hyrwyddo'r swyddogaethau hyn fel rhai y gall unigolion mewn grwpiau ar y cyrion eu cyflawni drwy sicrhau bod deunyddiau marchnata, hysbysebion, cynnwys cyfryngau cymdeithasol a fideos hyrwyddo yn cynnwys cynrychiolaeth amrywiol.

Elfen Gwirfoddoli:
Grymuso Llwybrau i Bobl Ifanc a Grwpiau ar y Cyrion

Datrysiadau Lefel Ranbarthol

1. Cefnogi mwy o gysylltiadau rhwng grwpiau cymunedol a sefydliadau addysgol yn eu rhanbarth, gan gynnwys prifysgolion a cholegau, sy'n helpu i ddiwallu anghenion recriwtio gwirfoddolwyr ac anghenion dysgu ar lefel pwyllgor.

Creu llwybrau i unigolion mewn sefydliadau addysgol gael mynediad at gyfleoedd, sydd o fudd iddynt yn eu datblygiad a'u twf, a hefyd cefnogi pobl ifanc mewn grwpiau cymunedol i ddysgu mwy am bwyllgorau a llywodraethu gan bobl sydd tua'r un oedran â hwy.

2. Sefydlu rhaglenni datblygu sydd wedi'u hanelu at unigolion o grwpiau ar y cyrion, gan ymgorffori cymorth i gymheiriaid, mentora a hyfforddiant ffurfiol.
Gall canllawiau a hyfforddiant penodol sydd ar gael i grwpiau ar y cyrion eu helpu i deimlo eu bod yn cael eu cefnogi i ymgymryd â swyddogaethau na fyddent fel arall yn eu hystyried o bosibl.

3. Darparu ymwybyddiaeth, gwybodaeth a chefnogaeth i aelodau bwrdd a phwyllgor presennol er mwyn pwysleisio pwysigrwydd a manteision amrywiaeth a chynhwysiant yn eu sefydliadau.
Sicrhau bod deiliaid swyddi presennol yn ymwybodol o'r angen a'r ffyrdd o wneud hysbysebu, recriwtio, ymuno a darparu o fewn y swyddogaethau hyn yn hygyrch ac yn apelgar i unigolion o grwpiau ar y cyrion.

4. Sefydlu rhwydweithiau cefnogi cadarn i sicrhau datblygiad parhaus, cefnogaeth, a chadw gwirfoddolwyr bwrdd a phwyllgor amrywiol o fewn y sector chwaraeon. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod y recriwtio, y cyfranogiad a'r cymorth yn y swyddogaethau hyn ar gyfer unigolion o grwpiau ar y cyrion yn gynaliadwy, a hefyd yn sicrhau bod y rhai nad ydynt o grwpiau ar y cyrion yn cael eu haddysgu i fod yn ymwybodol o wahanol heriau a phrosesau a allai effeithio ar unigolion o grwpiau ar y cyrion.

Elfen Gwirfoddoli:
Grymuso Llwybrau i Bobl Ifanc a Grwpiau ar y Cyrion

Datrysiadau Lefel Leol

1. Grymuso pobl ifanc i wirfoddoli ar lefel bwrdd, ymddiriedolwr neu reolaeth

Drwy deilwra cyfleoedd, hyfforddiant, a phrofiadau gwirfoddolwyr i ddiwallu eu profiad a'u hamgylchiadau bywyd yn well, gellir cefnogi pobl ifanc i gael mynediad at y swyddogaethau hyn. Gallai hyn gynnwys datblygu pwyllgorau sy'n canolbwyntio ar ieuenctid a swyddogaethau / portffolios arwain sy'n rhoi cyfleoedd i gyfranogwyr iau feithrin profiad a hyder mewn arweinyddiaeth a llywodraethu.

Diolchiadau

Hoffai awduron yr adroddiad hwn ddiolch i bawb a roddodd o'u hamser a'u cefnogaeth i'r adroddiad hwn a'r ymchwil sy'n sail iddo.

Rydym yn ddiolchgar iawn i arweinwyr grwpiau cymunedol, staff rhanddeiliaid y sector gwirfoddol a chymunedol, a phobl ifanc a gymerodd ran mewn grwpiau cymunedol ledled Cymru a roddodd o'u hamser i ateb ein cwestiynau ni a thrafod y materion sy'n eu hwynebu hwy a'u grwpiau. Rydym hefyd yn gwerthfawrogi'r amser a roddwyd gan aelodau'r tîm, gan gynnwys Ymgynghorwyr Gwirfoddol Sported, a arweiniodd gyfweliadau a grwpiau ffocws.

Yn olaf, bu bwrdd cynghori'r prosiect yn hael wrth adolygu'r ymchwil a'r adroddiad, gan ddarparu cefnogaeth ym mhob cam ar hyd y ffordd. Hoffem ddiolch i'r bwrdd cynghori a'i sefydliadau am ddarparu amser, gwybodaeth ac arbenigedd wrth gefnogi'r prosiect hwn.

Richard Thomas
National Manager - Wales
Rheolwr Cyflawni - Cymru
M: 07775 602164
E: R.thomas@sported.org.uk

Polly Crook
Partnerships Manager
Rheolwr Partneriaethau
M: 07901 339335
E: P.crook@sported.org.uk